

FOCUSACTIVITEITEN

Met de focusactiviteiten worden topactiviteiten, gespreid over heel het werkingsgebied van Natuurpunt Oost-Brabant, aan een breed publiek aangeboden. De Natuurpunt-afdelingen en de reservatenteams tonen hoe zij concreet het verschil maken voor biodiversiteit op het terrein en hoe enthousiaste vrijwilligers van Natuurpunt, gedragen door vele mensen met een hart voor natuur, een pluspunt voor de natuur kunnen zijn.

Activiteiten gratis voor Natuurpunt-leden, € 1 voor niet-leden.

👁️ Vrijdag 1 juni 2012

Nocturnes in het Silsombos, Erps-Kwerps (Kortenberg)

Ontdek in de avondschemer de geheimen van het Silsombos... Samen met een natuurgids kan je er de Silsombosgraslanden bewonderen in hun volle glorie. Echte koekoeksbloem, margriet, knolsteenbreek, vergeet-me-nietje en ratelaar kleuren hoofdzakelijk het bonte boeket dat de graslanden tooit. Maar, het zijn vooral de duizenden bosorchissen die er bovenuit steken en de show stelen. Kan het nog mooier? Tijdens de Nocturne-wandeling hoor je misschien wel een kreet van ree, vos, bos- of steenuil. Op de achtergrond duikt het beeld van de zwarte madam op: tijd voor legenden en verhalen. Weidebeekjuffers langs de oevers van de Molenbeek vergezellen er de zwarte madam. De brede donkerblauwe band in de vleugels maakt de in Vlaanderen zeldzame weidebeekjuffers zo bijzonder. Struinend door de graslanden zal je ook kennis maken met de sprinkhaanzanger en zijn onmiskenbare zang... Dit en nog veel meer zal je verrassen tijdens de Nocturnes in het Silsombos.

Tussen 19u00 en 20u00 vertrekken er geleide wandelingen. Er kan zelfstandig gewandeld worden.

19u15: Wandel mee met Natuurfotograaf Eric Malfait en zet je eerste stappen in de natuurfotografie. Van 19u00 tot 22u30: Drank en eetstands en Informatiestands.

Afspraak: vanaf 19u00, Sint-Pietersplein Erps-Kwerps (Kortenberg)

Info: Maarten Vandervelpen, 0478 54 53 63 maarten.vandervelpen@telenet.be of

Ewoud L'Amiral, 0476 26 16 34, ewoud.lamiral@natuurpunt.be

Weidebeekjuffer.
Foto Eric Malfait

👁️ Zaterdag 2 juni 2012

Lezing over Natuur in Herent, gevolgd door 2 wandelingen op 10 en 17 juni

Wat is 'natuur'? Hoe ziet 'natuur' eruit? Is 'natuur' beperkt tot niet- bebouwde zones en natuurgebieden? Is natuur enkel in weidse landschappen te vinden of toch niet? Is een stadspark of een tuin ook natuur?

Wat valt er waar te nemen in 'de' natuur? Waar vind je nog 'natuur'? Waar vind je nog 'natuur' in Herent?

Wie zorgt voor de 'natuur'? Vereist 'natuur' onderhoud? Hoe zit het met de resterende natuur en het Herentse gemeentebestuur?

Nieuwsgierig geworden? Had je graag een antwoord op deze en nog vele andere vragen?

Kom dan naar onze educatieve lezing en fototentoonstelling over 'Natuur in Herent', en vergezel ons op 2 wandelingen door typische Herentse natuurlandschappen. Al deze activiteiten worden je aangeboden door de plaatselijk kern van Natuurpunt. Op 10 juni verkennen we de holle wegen. Op 17 juni maak je kennis met de Molenbeekvallei, één van de twee erkende natuurgebieden van Natuurpunt Herent. De laatste wandeling sluiten we af met een 'toostmoment' op wat we nog bezitten aan natuur in Herent.

Lezing: 19u30, Zaal De Nok, GC De Wildeman, Schoolstraat 15, 3020 Herent

Wandeling holle wegen 10 juni: afspraak 14u30 kerk van Winksele

Wandeling Molenbeekvallei 17 juni: afspraak 14u30 parking Kerk Beisem

Info: www.natuurpunt-herent.be of Lies.Natuurpuntherent@gmail.com

Natuur in Herent

👁️ Zondag 3 juni 2012

Weg-Wijs in het Zegbroek in Tremelo

Het Zegbroek is één uit de reeks van oude fossiele Demermeanders (weliswaar vandaag langs de huidige Dijleloop gelegen) die zijn ontstaan op het einde van de laatste ijstijd zo'n tienduizend jaren geleden. Vorsdonkbos-Turfputten, de Putten van Fonteyn, de Broekelei en het Cassenbroek zijn andere bekende voorbeelden. Ook hier betreft het een zeer nat veengebied waar verschillende verlandende turfputten zijn terug te vinden, getuige het voorkomen van trilveen. Het gebied is overigens een lappendeken van prachtig (broek)bos, vochtig bloemrijk grasland en zuivere kleine waterpartijen. En dus een paradijs voor amfibieën, zangvogels van moerasbos en struweel, en nectarzoekende insecten. De huidige Dijlevallei vormt er – in tegenstelling tot de aangrenzende Keerberge dennenbossen – nog steeds een hapklare prachtige open ruimte vol wandelmogelijkheden. En Natuurpunt zorgde afgelopen jaren voor de krent in de koek met het schitterende Zegbroek als resultaat. Tijd dus om er op verkenning te gaan.

Kom mee de opening vieren van een nieuw wandelpad.

Voor de activiteiten, zie p. 11.

Afspraak: welkom vanaf 10u00 tot 18u00 aan het museum van Pater Damiaan te Ninde - Tremelo.

Het volledige programma vind je vanaf mei op www.natuurpunttremelo.be

Info: Bruno Wallyn, 0478 07 00 44

Zegbroek Tremelo

👁️ Zondag 10 juni 2012

Natuurontwikkeling en orchideeënwandeling in Rosdel te Hoegaarden

Rosdel is een uniek natuurontwikkelingsgebied van meer dan 60 ha met droge kalkgrashellingen, vochtige tot moerassige valleien met graslanden, rietlanden en ruigten en ontwikkelende broekbossen. Tot 2000 was dit grotendeels een akkergebied, ook waar nu de orchideeën bloeien. De beken werden gehermeanderd, doorstroommoerassen werden tot stand gebracht, door maaibeheer werden soortenrijke en structuurrijke graslanden ontwikkeld daar waar vroeger akkers op dagzomende Gobertangesteentelagen lagen. Op vele plaatsen werd er ruimte gelaten voor de ontwikkeling van natuurlijk struweel met houtige gewassen zoals sleedoorn, hondsroos, viltroos, kardinaalsmuts en kornoelje. Spontaan kwamen een massa nieuwe soorten het gebied koloniseren zowel soorten van de kalkgraslanden als van bossen en struwelen. Het gebied wordt zelfs grensoverschrijdend in Wallonië verder uitgebouwd met de omgeving van het Cauberghbos. Het is één van de mooiste reservaten in een prachtig landschappelijk kader.

Massaal bloeiende margriet, streepzaad, biggenkruid en soorten van kalkrijkdom zoals marjolein, donderkruid, borstelkrans of van zonnige hellingen zoals muizenoortje of slangenkruid. Tijdens de orchideeënwandeling zullen we in dit paradepaardje van Natuurpunt-beheer vooral oog hebben voor de bijenorchis. Benieuwd? Kom dan op 10 juni naar Hoegaarden.

Afspraak: 14u00, kerk Hoegaarden

Info: Pieter Abts, 016 82 18 36

Rosdel Meiveld.
Foto Jules Robijns

👁️ Zaterdag 23 juni 2012

Vuurvliegjeswandeling in Spoorwegzate (Hoegaarden)

Een zwoele zomerse avond: meer is er niet nodig om een onvergetelijk spektakel te beleven. Iets wat velen niet voor mogelijk achten hier bij ons: vuurvliegjes die de lucht doorklieven. Vliegende glimwormen. Het natuurreservaat Spoorwegzate en aangrenzende Getevallei zijn het kader voor dit ingetogen spektakel. De voorbije jaren was het bij de mid-juni excursie elke keer prijs. Hier is hun leefgebied dat door Natuurpunt als beheerder gekoesterd wordt.

Afspraak: 21u30, Containerpark, Stationsstraat-Ernest Ourystraat, Hoegaarden

Info: Roland Grugeon, 016 81 60, 0472 21 28 70, roland.grugeon@telenet.be

Vuurvliegje.
Foto Vilda, Rollin Verlinde

👁️ Zaterdag 23 en zondag 24 juni 2012

Werkweekend met barbecue in het natuurgebied Molenbeekvallei (Herent)

Wil jij dit jaar ook je steentje bijdragen en meteen iets opsteken over de plaatselijke natuur? Zoals ieder jaar houden we ons werkweekend in juni. We doen dit zo laat op het jaar omdat we de bosorchis haar bloei willen gunnen. Sinds enkele jaren komt deze mooie orchidee talrijk voor in onze hooilanden in de Molenbeekvallei. Elk jaar stellen we vast dat het aantal flink groeit. We werken twee dagen van 9 tot 12u en van 14 tot 17u om al het hooi dat gemaaid werd, af te voeren. Waarom laten we dit maaisel niet gewoon liggen, vraag je jezelf af? Dat doen we niet omdat het maaisel dan zou rotten en, ten eerste de onderliggende vegetatie zou verstikken en, ten tweede zou zorgen voor verrijking van de bodem, wat we niet wensen omdat de bestaande vegetatie een schrale bodem vereist. Door de natte bodem, die niet geschikt is voor zwaar materiaal, is dit intensief, manueel werk. Het maaisel wordt afgevoerd door middel van draagberies.

Geïnteresseerd?... Aarzel dan niet en schrijf je in bij Raf Ghijsen. Iedereen die meewerkt is welkom op de afsluitende barbecue, die doorgaat op zondag vanaf 18u in huize Beisem, Kerkstraat 9 te Beisem. Ook tijdens de werkzaamheden worden drank en een snack voorzien.

Afspraak: telkens om 9u00 en 14u00 knuppelpad aan het einde van de Kerkstraat te Beisem (Herent)

Info: Raf Ghijsen, 0486 09 85 00, ghijsen.janssens@scarlet.com

Vrijwilligers in actie.

👁️ Zondag 1 juli 2012

Orchideeënwandeling in het Torfbroek te Berg (Kampenhout)

Het gebied is een restant van een uniek moeras, gevoed door zeer kalkrijk grondwater. Deze natuurparel is een waar asielen centrum voor planten. Veel soorten die in de rest van Vlaanderen zijn uitgestorven, vinden hier hun laatste toevluchtsoord.

De gemeentelijke overheid verkocht in 1928 dit natuurgebied aan een bouwmaatschappij voor de aanleg van een villawijk. Er volgden 50 jaar van aftakeling. Uiteindelijk kwam het onbebouwde deel in 1977 in beheer van Natuurpunt. Met man en macht werden de dichtgegroeide hooilanden en moerassen weer opengemaakt en open gehouden. Hoewel bepaalde littekens onuitwisbaar zijn, is het herstel opzienbarend. Dit gebied is absoluut een bezoek waard, zeker in juni-juli, wanneer een zee van orchideeën je begroet!"

Afspraak: 9u30-12u00, einde Visserijlaan

Info: Jan Wouters, 02 361 15 97, torfbroek@scarlet.be

Orchideeënpracht in het Torfbroek.
Foto Stefan Vandevenne

👁️ **Zondag 8 juli 2012**

Demerwandeling van Zichem naar de Zavelbeemden in Testelt (Scherpenheuvel-Zichem)

De Demervallei tussen Diest en Aarschot vervult een belangrijke open ruimtelfunctie. Ze bleef grotendeels gespaard van bebouwing en herbergt nog veel natuur. Vijvers, moerassen en rietvelden wisselen elkaar af met heide, bossen en ruigten. In deze vallei vind je dan ook één van de belangrijkste natuurgebieden uit de streek, de Demerbroeken.

De Demer is een echte regenrivier. Ze wordt voornamelijk door hemelwater gevoed en niet zozeer door bronnen of grondwater. Hierdoor krijg je hoogwaterstanden bij hevige regenbuien en lage debieten bij droogte. Ook de zijrivieren voeren grote hoeveelheden hemelwater af naar de Demer. Natuurlijke overstromingsgebieden zijn dus noodzakelijk. Deze zorgen voor een rijke natuur en helpen elders woongebieden droog te houden. Spijtig genoeg is dit natuurlijke ritme op de meest plaatsen aangetast door allerlei werken gedurende de laatste decennia. Natuurpunt voert al lang actie voor het herstel van een natuurlijke en zuivere Demer. De aankoop van een perceeltje in de Zavelbeemden was destijds de start voor het ambitieuze project Demerbroeken, waar Natuurpunt momenteel bijna 300 ha. topnatuur beheert tussen Zichem en Aarschot.

Afspraak: 13u45, Huize Ernest Claes (weg Zichem–Averbode), Ernest Claesstraat 152, Zichem

Info: Many Vlaeyens, 0473 94 16 08 of Ria De Nève, 013 78 34 46

*De natuurlijke Demer tussen Langdorp en Rillaar
Foto Staf De Roover*

👁️ **Zondag 29 juli 2012**

Pikhakendonksafari (Boortmeerbeek)

Samen met de collega's van Natuurpunt Mechelens Rivierengebied trekken we Pikhakendonk in, 'op jacht' naar weidebeekjuffer, sleedoornpag en grote pimpernel.

Het gebied kreeg zijn naam omwille van de doornige hagen die er groeien. Bijna overal in Vlaanderen zijn deze haag- en hegkanten rond akkers en weiden verdwenen, maar hier in Pikhakendonk is het oude cultuurlandschap bewaard. De mei- en sleedoornhagen bieden nest- en schuilplaats voor vogels en andere dieren zoals de sleedoornpag. Aan stromend water geen gebrek in Pikhakendonk, en daar vinden we de weidebeekjuffer. De Dambeek, Leibeek en Molenbeek, vloeien door het gebied en monden uit in de Dijle. De Dijle zelf verlegde door de eeuwen heen wispelturig haar bedding. De oude loop, de huidige Leibeek, slingerde door het landschap. Enkele afgesneden kronkels of coupures herbergen nu kikkers, padden, salamanders en stekelbaarsjes. Ook zijn veel vochtige weiden overgebleven en op dergelijke weinig bemeste beemden treffen we nog de grote pimpernel aan. Pikhakendonk is één van de laatste plekken in Vlaanderen waar deze prachtige dieprood bloeiende plant zich handhaaft.

Kom mee al dat fraais ontdekken dat dank zij de verwerving en het beheer door de plaatselijke afdeling gered werd voor de toekomst.

Afspraak: 14u00, eerste parking kerkhof Boortmeerbeek, Rijmenamsebaan

Info: Hans Marijns, 0473 73 03 10, info@natuurpuntboortmeerbeek.be

*Grote pimpernel.
Foto Herman Dierickx*

👁️ **Zaterdag 4 en zondag 5 augustus 2012**

Vlinder mee in Lubbeek

Natuurpunt Lubbeek en de familie Halfflants nodigen je uit op een vlindervriendelijk weekend in het kasteeldomein van de familie Halfflants te Lubbeek.

De unieke entomologische collectie vlinders van wijlen Pierre Halfflants en abbé Laurent Halfflants wordt deels tentoon gesteld. Voor de kenners: er zijn exemplaren van bijvoorbeeld de lindepijlstaart uit Lubbeek van 6-6-1906; het bleek blauwtje uit Boutersem van 11-8-1935; het klaverblauwtje uit Bergh van 11-9-1911.

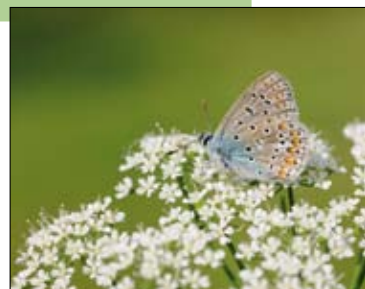
Verder zijn er:

- Kind-vriendelijke Vlinder-activiteiten: een schminkstand, verhaaltjes over vlinders en aanverwante elfjes en bloemenfeeën in het vertelhoekje, een tekenwedstrijd (1 tot 12-jarigen). Breng je tekening over 'vlinders in de tuin' mee en maak kans op een mooie prijs.
- Geleide wandelingen in het prachtige kasteeldomein door Jacques Halfflants met o.a. een bezoekje aan het enige 'kinderdorpje met lemen vakwerkhuisjes' in het park.
- Een kleine plantenbeurs met vlindervriendelijke tuinplanten en tuintips.
- En natuurlijk, een tapje om bij te praten en te genieten van al dat gefladder...

Deze uitzonderlijke vlindernamiddagen worden telkens om 14u00 ingeleid door Luc Vervoort van Natuurpunt Oost-Brabant. Luc werd ooit door Pierre Halfflants persoonlijk ingewijd in vindplaatsen van bijzondere flora en fauna in Lubbeek, met zelfs een eigenhandig door Pierre getekend kaartje van lokale orchideeënvindplaatsen.

Afspraak: telkens van 14u00u tot 18u00, Gellenberg 63, Lubbeek

Info: natuurpunt-lubbeek@skynet.be of 0478 500 830

*Blauwtje.
Foto Staf De Roover*

👁️ Vrijdag 24 en zaterdag 25 augustus 2012

Dubbelactiviteit: Europese Nacht van de Vleermuis

Vrijdag 24 augustus 2012: Vleermuizenwandeling in park Kwabeek te Boutersem

Afspraak: 20u00, gemeentehuis Neervelpsestraat 11 te Boutersem

Info: Luc Mesmans, 0479 99 17 27, luc.mesmans@telenet.be

Zaterdag 25 augustus 2012: Vleermuizen in de parken van Lovenjoel (Bierbeek), met bezoek aan zolder Ave Regina (grootoor) en diavoorstelling

Afspraak: 19u00, kerk Lovenjoel

Info: Frank Claessens, 016 46 25 80, frank.claessens@med.kuleuven.be

De jaarlijkse, succesvolle activiteit van de Nacht van de Vleermuis in het park Kwabeek te Boutersem wordt dit jaar ingekaderd in een dubbelactiviteit: vrijdag het kasteelpark van Kwabeek en zaterdag de parken van Lovenjoel (Salve Mater en Ave Regina) met de ingekorven vleermuis en de grootoor vleermuis. De ingekorven vleermuis is een Europese Habitatsoort, wat betekent dat Vlaanderen het nodige moet doen om deze populatie in stand te houden. Het behoud van de parken van Lovenjoel overstijgt daarom ruimschoots het gemeentelijke niveau, maar het is wel bijzonder belangrijk dat ook de gemeente haar steentje bijdraagt. Met de aankoop van meer dan 2,2 ha van het park Salve Mater heeft Natuurpunt wel haar nek al uitgestoken.

Ervaren vleermuisgidsen nemen je mee op een nachtelijke tocht in het kasteelpark van Kwabeek en in de parken van Lovenjoel waar je vleermuizen kan zien én horen met een 'bat-detector'. Voorafgaand kom je alles te weten over deze mysterieuze fladderaars in een korte vleermuisvoorstelling.

Begin het te kriebelen? Kom dan zeker naar deze dubbelactiviteit voor de Europese Nacht van de Vleermuis.

Grootoor.

Foto Vilda, Yves Adams

👁️ Zondag 2 september 2012

350 jaar Heimolen en 12de Dag van de Molenheide in Langdorp (Aarschot)

De Heimolen dateert uit 1662. Hij werd gebouwd door Gilles Vanden Eynde. Die betaalde voor het 'gebruik van de wind' niet minder dan 2000 gulden aan de Hertog van Arenberg. Dure wind – in onze munt omgerekend betaalde de molenaar zo'n slordige 100 000 euro. Niet verbaasd dus dat de familie Vanden Einde 39 jaar nodig had om de schuld af te lossen. Daarna werden de Vanden Eyndes snel rijk. Vanaf 1850 lieten ze anderen malen en beperkten ze zich tot het innen van de huur. Dat zijn ze trouwens blijven doen: het waren nazaten van deze familie die de molen in 1995 aan Natuurreservaten vzw (nu Natuurpunt) verkochten.

In 2012 bestaat de Heimolen al 350 jaar en dit willen we dan ook vieren.

Een greep op de activiteiten:

- Geleide wandeling.
- Bezoek aan de Heimolen.
- Kinderanimatie zoals workshop steen kappen, grimeren, springkastelen, enz.
- Allerlei standen zoals Hagelands Neerhof, streekproducten, Oxfam wereldwinkel, Imker, manden vlechten, wol spinnen, enz.
- Optredens van de fanfare van Wolfsdonk, The Blue Hill Country Dancers, Mystic Moose en The Guy's.
- En natuurlijk een terras waar je kan genieten van een hapje en een drankje.

Afspraak: vanaf 13 uur tot 18 uur rond de Heimolen in Langdorp, hoek Windmolenstraat-Molenheidestraat

Info: Linda Scheerens, 0496 02 21 75, linda.scheerens@gmail.com of

Luc Storms, 016 50 12 13, luc.storms@skynet.be

De Heimolen.

Foto Staf De Roover

👁️ Zondag 2 september 2012

Herfstwandeling in het Kastanjabos (Herent)

Het Kastanjabos wordt doorsneden door de Lipsebeek die ontspringt in Veltem, onder de Leuvense vaart doorgaat en uitmondt in de Dijle. Door het voorkomen van 'kwel' (opstuwend grondwater) komen hier vochtige tot natte gronden voor. Daarnaast bevat de bodem op heel wat plaatsen kalk. Deze twee factoren zijn verantwoordelijk voor een zeer gevarieerde plantengroei met meer dan 260 soorten!

Om de natuurrijkdom van het reservaat te behouden en verder uit te breiden is een aangepast, wetenschappelijk onderbouwd beheer nodig. Dit beheer gebeurt bijna uitsluitend door vrijwilligers van Natuurpunt. Om de bloemenrijkdom te behouden worden hooilanden twee keer per jaar gemaaid of één maaibeurt gevolgd door een nabegrazing met schapen. Ruigten worden in stand gehouden door sporadisch maaien.

Bij het bosbeheer wordt ernaar gestreefd om het bos natuurlijk te laten evolueren. Wel worden streekvreemde soorten langzamerhand verwijderd. In enkele delen van het bos wordt het schaarhout regelmatig gekapt.

Het paradedpaardje van ons reservaat is de herfsttijloos (*Colchicum autumnale* L) die normaal alleen in de kalkstreek voorkomt. De kwel zorgt voor aanvoer van kalk uit de onderliggende kalkrijke Brusseliaanlaag zodat de Herfsttijloos het hier naar zijn zin heeft.

Afspraak: 14u30, Ingang van het VMW-domein, Lipselaan, Winksele

Info: Jos Vanden Eeden, 0498 77 43 13, jos.vanden.eede@pandora.be

Herfsttijloos in Herent.

Foto Jos Van den Eede